

**Govor ob dvajsetletnici Društva za pomorsko pravo Slovenije
in evropskem dnevu pomorstva
petek, 18. maj 2012**

prof. dr. Marko Pavliha

1. Uvodne besede

Spoštovane kolegice in kolegi, dragi prijatelji,

- ❖ kot običajno mi je toplo pri srcu, da vas lahko nagovorim v imenu naše pripadnosti morju, pomorstvu in pomorskemu pravu, ki je danes odeta v še posebej svečana oblačila: v dvajsetletno slovensko nošo našega društva za pomorsko pravo in modro togo v čast evropskemu dnevu pomorstva.
- ❖ Posebno mi je drago, da mogu srdačno pozdraviti koleginicu **profesorico Ćorić** i kolega **profesora Via** iz hrvatskog društva za pomorsko pravo. Kada sam prije godinama studirao na poslijediplomskom studiju prava moru u Splitu, čuveni profesor Grabovac rekao mi je sljedeće lijepe riječi: »*Znate, dragi moj Marko, more je zarazno.*« To je svakako istina i velika mudrost, naravno u pozitivnom značenju, a ja bih danas rekao još nešto: *Ljubav do mora, prava i prijatelja ne smije imati nikakvih granica in nikakve arbitraže!*
- ❖ Con il grandissimo piacere saluto i nostri amici dall'Italia (il nostro amico) **dottor Giorgio Berlingieri**, membro del comitee esecutivo del Comite Maritime International e il presidente dell'Associazione Italiana di Diritto Marittimo. Benvenuti!
- ❖ Sobre todo es un gran placer para mí poder dar una cordial bienvenida al **Dr. Norman Martínez**, un prominente jurista de Honduras, a quien el amor ha hecho echar raíces en Malta.
- ❖ It is my utmost pleasure to welcome you all here in Slovenia to celebrate our 20th anniversary of the Maritime Law Association of Slovenia, as well as to remember productively the European Maritime Day. In the following words I shall speak briefly about the history of our association and will suggest some future projects. Given the prevailing audience and the location of today's event I hope you will understand that it is appropriate to continue in Slovenian language, however I would kindly ask my colleagues to translate the key point to our friends from abroad.
- ❖ Preden nadaljujem, bi želel, da z **minuto molka** počastimo našega častnega člana in dolgoletnega profesorja na fakulteti za pomorstvo in promet **prof. dr. Predraga Stankovića**, ustanovnega člana in državnega uradnika **Jožeta Možka** in vse druge kolegice ter kolege, ki jih žal ni več med nami, ker so odšli na drug planet.

2. Kratka zgodovina društva

- ❖ **Zametki v času Jugoslavije:** slovenska koprška in ljubljanska sekcija v okviru jugoslovanskega društva za pomorsko pravo, kjer so sodelovali mnogi strokovnjaki in praktiki, npr. **Ilešič, Jezeršek, Škrk, Plesničar, Kariž** in mnogi drugi.

- ❖ **1991:** moja prizadevanja iz Kanade za ustanovitev samostojnega slovenskega društva v sodelovanjem s svojim nekdanjim šefom **Antonom Karižem**.
- ❖ **16. januar 1992:** Le dan po mednarodnem priznanju samostojne Republike Slovenije je bilo v Portorožu ustanovljeno prvo samostojno, neodvisno, slovensko Društvo za pomorsko pravo Slovenije s sedežem v poslovnih prostorih Splošne plovbe na Obali 55 v Portorožu. Za prvega predsednika je bil izvoljen **mag. Gregor Velkaverh**, v izvršnem odboru pa so bili še **prof. dr. Marko Ilešič, mag. Andrej Pirš in Rasto Plesničar**. Tajnik društva je bil **Anton Kariž**, koordinator dela **moja malenkost**, v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni **Jože Možek, Lojze Peric in mag. Josip Rugelj**.
- ❖ **Društvo je bilo ustanovljeno z namenom**, da proučuje pomorsko pravo, pospešuje in krepi njegov razvoj ter ugled, sodeluje z državnimi organi pri oblikovanju in sprejemanju pomorskopravnih predpisov, sodeluje pri mednarodni unifikaciji pomorskega prava, si prizadeva za harmonizacijo slovenskega pomorskega prava s pravnim redom Evropske unije, kakor tudi pomaga in svetuje fizičnim in pravnim osebam na področju pomorskega prava (*5. člen Statuta*). Svoje naloge uresničuje predvsem z organiziranjem strokovnih posvetovanj in diskusijskih sestankov (»okroglih miz«), sodelovanjem na sejah CMI in s proučevanjem ter dajanjem predlogov k mednarodnim sporazumom in domačim predpisom (*6. člen Statuta*).
- ❖ **1993:** v veliki meri po zaslugi mojega mentorja in našega zdajšnjega častnega člana prof. Williama Tetleyja je bilo društvo v rekordnem času sprejeto v CMI.
- ❖ V naslednjih letih sta za krmilo društva poleg mene poprijela še **dr. Patrick Vlačič** in zdaj že nekaj let **dr. Mitja Grbec**, ob zvesti podpori generalnega tajnika **dr. Borisa Jermana** in nekaterih drugih najtesnejših sodelavk in sodelavcev. Društvo je imelo svoje vzpone in padce, pasivna in aktivna obdobja, a je zagotovo vtisnilo neizbrisno brazdo v slovenskem pomorstvu. Poleg številnih okroglih miz, posvetov, mednarodnega angažiranja, spletne strani in drugega javnega strokovnega sodelovanja smo sodelovali pri pripravi **Pomorskega zakonika**, drugega najobsežnejšega slovenskega predpisa (999 členov), dokler nismo leta 1999 sprejeli sklep, da se zaradi »hiperpolitizacije« umikamo s projekta. Kot posamezniki in v skupinah smo napisali in izdali številne članke in knjige, od katerih je najbolj impresivna **obsežna monografija Pomorsko pravo**, ki je v dveh knjiga izšla pri Uradnem listu po uredniško taktirko kolega Vlačiča. Nekaj knjig še »čaka« na predstavitev, recimo Mala šola retorike in Mitjev doktorat.
- ❖ Posebej pomembni so tako imenovani **korporacijski člani**, večinoma gospodarski subjekti, ki nam pomagajo tako finančno kot tudi pri nenehnem vzdrževanju brvi med teorijo in prakso, med suhoparnimi pravnimi normami in dejanskimi problemi v gospodarstvu.

3. Prihodnost društva

- ❖ Na našem zadnjem srečanju je predsednik predstavil okvirni program dela za letošnje leto, zato ga ne bi želel ponavljati ali popravljati, temveč **bi dodal le nekaj svojih predlogov**.
- ❖ Društvo si že vrsto let neuspešno prizadeva, da bi dobilo **status društva v javnem interesu**. Birokratski zapleti so pripeljali tako daleč, da nam je ta možnost dana v novem **3.a. členu pomorskega zakonika**, ki ni idealen, a je boljše kot nič:

Društva, ki delujejo na področjih, pomembnih za varnost pomorskega prometa ali drugih področjih pomorske politike, pridobijo status društva v javnem interesu v skladu z zakonom, ki ureja društva, če razvijajo in izvajajo programe s področja preventive in varnosti v pomorskem prometu (usposabljanje, dodatno izobraževanje, izdaja gradiv, promocija, razprave, predstavitve s področja varnosti pomorskega prometa in podobno) ali nudijo brezplačno pravno pomoč na področju pomorstva.

Minister, pristojen za pomorstvo, status društvu odvzame, če ta ne izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka ali na njegovo zahtevo.

Predlagam, da društvo zopet sproži ustrezen postopek, saj bi nam kvalificiran status prinesel nekaj denarja iz naslova dohodnine.

- ❖ Če bi bili tudi formalnopravno v javnem interesu, **bi nas morda v večji meri poslušala vsakokratna politična oblast**. Smo pomembne del civilne družbe, ki ne sme ostati preslišan ko gre za tako pomembne odločitve kot so popolna prodaja Splošne plovbe tujcem, obuditev ideje o logističnem holdingu, nacionalni program razvoja pomorstva, odprti ladijski vpisnik, ratifikacija pomorskih konvencij in tako naprej. Nam lahko kdo od politikov pojasni, kakšna je upravna usoda pomorstva v združenem ministrstvu za infrastrukturo in prostor? Sam sem se zavzemal za preoblikovanje ministrstva v ministrstvo za pomorstvo in promet, zdaj pa še direktorata za pomorstvo nimamo več! Kaj se dogaja z resolucijo o pomorski usmeritvi Slovenije iz leta 1991? Kaj nam pomagajo nekatera vabila k papirnatemu sodelovanju, če naše pripombe niso upoštevane!
- ❖ Zategadelj je nujno **tesno sodelovanje vseh akterjev pomorske civilne družbe, namesto izključevanja**, ki je tako zelo hudimano slovensko in seveda škodljivo. Naj povem **le dva primera, ki nista dobra**: prejšnji petek je v okviru Internautice ravnatelj srednje pomorske šole organiziral okroglo mizo o usodi slovenskega pomorstva, na katero društvo ni bilo povabljen, niti ne vodstvo ali profesorji naše fakultete, razen morda izbrancev. Zakaj, smo morda napačne barve? Naslednji torek Fakulteta za management Univerze na Primorskem skupaj z Luko Koper pripravlja okroglo mizo z naslovom *Slovensko pomorstvo – gospodarski in infrastrukturni pogled v prihodnost*. Tokrat sem bil povabljen, ne pa recimo naša dekanja ali morda naš predsednik oziroma društvo kot institucija.
- ❖ In še zadnji dobrohotni napotek: **društvo žal vseh dvajset let obstoja bistveno preveč sloni na plečih posameznikov, zlasti predsednika**. Poskušajmo njegovo težo v dobrem in slabem porazdeliti tudi na druge, zlasti na **mlajše člane**, ki jih je treba nenehno iskati, motivirati in zadržati. **Ob tej priliki bi želel od srca čestitati Mitju za izjemno vodenje ter seveda celotni ekipi. Ponosen sem, da nadaljujete in izboljšujete tradicijo.**
- ❖ Naj končam v duhu etičnega, znanstvenega in političnega **Mednarodnega kolegija**, ki ga sestavljajo številne svetovno znane osebnosti (iz Slovenije denimo profesor Hribar in nekdanji predsednik Kučan): mednarodno pravo moramo preoblikovati v splošno, **skupno pravo človeštva**, uveljaviti moramo novo **načelo planetarne intersolidarnosti**, ki bo negovalo različnost domovin in kultur ter hkrati sestavljalo enotno Domovino – Zemljo oziroma Ocean kot bi se morala ustrezneje imenovati. To je hkrati tudi zametek novega **svetovnega etosa**, h kateremu bi lahko s svojim delovanjem prispevalo tudi Društvo za pomorsko pravo Slovenije.

